

Călin
CĂLIMAN

Best Film 2007

Abstract

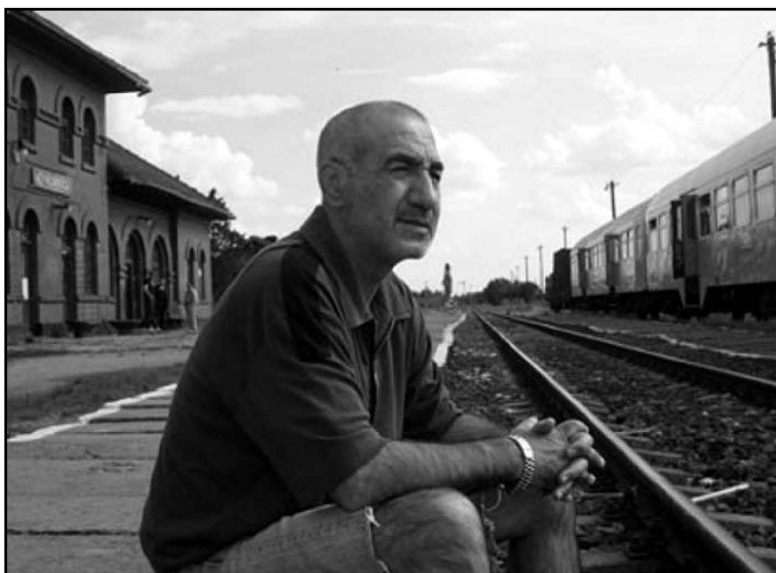
Based on the study of the box office, critic's tops and statistics of the year 2007, the article is an analysis of the most interesting trends of Romanian and international cinema in the new millenium.

Ce a lăsat în urmă anul cinematografic 2007? Este o întrebare firească, mai ales acum, la încheierea unuia dintre cele mai faste bilanțuri anuale ale cinematografiei naționale. Neîndoios, pentru filmul românesc, 2007 a fost un an de fericită excepție. Dacă ar fi fost vorba doar de distincția supremă de la Cannes pentru filmul *4 luni, 3 săptămâni și 2 zile* de Cristian Mungiu, și tot am fi putut vorbi despre „un an evenimential”, dar pe lângă alți lauri importanți cucerțiți de acest mare film românesc al anului (vreo 20 de premii, printre care „Hollywood Film Award”, titlurile de „Best European Film” și „Best European Director” acordate de „European Film Academy”, distincțiile obținute la San Sebastian, Stockholm, Los Angeles, Chicago, Toronto, precum și două Premii FIPRESCI cucerite la Cannes și Palm Springs), în bilanțul lui 2007 figurează – după cum a demonstrat-o și o interesan-

tă expoziție de trofee organizată recent – nici mai mult nici mai puțin de 89 de premii internaționale pentru filmul românesc, unele obținute la prestigioase competiții sau festivaluri. Cele mai valoroase filme ale anului trecut au figurat, la loc de cinste, și în palmaresul unor competiții interne anuale, devenite tradiționale, cum ar fi „Best Film Festival” 2007 și de curând inauguratele (anul trecut) Premiile Gopo, care se doresc a fi un fel de Oscar-uri sau César-uri naționale, stabilite prin voturile presei de specialitate și a unui mare număr de specialiști într-ale artei a șaptea.

Cel mai bun film românesc de lungmetraj al anului trecut a fost considerat – atât în bilanțul oferit de „Best Film Festival” cât și în competiția Premiilor Gopo – pe bună dreptate, filmul lui Cristian Mungiu *4 luni, 3 săptămâni și 2 zile*, o puternică dramă umană din „epoca de aur” în care regăsim atmosfera apăsătoare

și aberațiile morale ale unui timp de tristă amintire, concentrate în povestea tulburătoare a unei tinere, nevoită, din pricina anomaliilor regimului totalitar, să recurgă la un avort clandestin. Tema, este cazul să o spunem, a mai fost abordată, în cinematografia noastră, încă din 1975, în filmul lui Andrei Blaier *Ilustre cu flori de câmp*, dar atunci accentul era pus pe „măștile” grotești ale moașelor angrenate în operațiunea avortului clandestin în timp ce regizorul Cristian Mungiu, în filmul de azi, evidențiază – fără nici o ostentație – tragismul situației de viață aduse pe ecran, cu rezonanțe puternice în psihologia celor două eroine principale ale filmului, interpretate ireproșabil de Anamaria Marinca (prietena) și Laura Vasiliu (tânăra angrenată în aventura avortului), ale căror „corespondente”, în filmul anterior, erau, la rândul lor convingătoare, Elena Albu și Carmen Galin. S-a scris foarte mult și în presa străină despre acest film, am reținut îndeosebi amplul articol analitic din prestigioasa revistă pariziană „Cahiers du cinéma” semnat de redactorul-șef al



publicației, Jean-Michel Frodon și m-a cucerit, de asemenea, sintagma unui al critic de la aceeași revistă, Hervé Aubron, care, vorbind despre subiectul acestui film, spune că face parte din acele povești în care „micul nimic se dilată în metaforă cosmică”. Al doilea film românesc al anului 2007 a fost – atât în „clasamentul” stabilit de „Best Film Festival” cât și printre nominalizările și Premiile Gopo – *California Dreamin’*, filmul neterminat al regizorului Cristian Nemescu, ucis în vara anului 2006 într-un tragic și bestial accident automobilistic, împreună cu colaboratorul său apropiat, sunetistul Andrei Toncu (al cărui nume, din păcate, nu l-am regăsit pe genericul filmului *California Dreamin’*). Despre acest film am avut prilejul să scriu în paginile „Caietelor critice”, menționez acum și aici doar câteva păreri despre film din presa franceză, cronică elogioasă publicată de Dominique

Borde, sub titlul „O operă densă și satirică”, în „Le Figaro”, sau considerațiile lui Laurence Raymond, sub titlul „Un vis de cinema”, în care se spune, printre altele, că avem de a face cu un film „de mare virtuozitate”, cu „imagini puternice și bogate în sensuri”, condus de regizor „cu o inteligență rară”, despre regizor scriindu-se că este „un cineast care posedă energia unui Kusturica și inteligența privirii a unui Rossellini”. Pe locul al treilea, în sondajul stabilit de „Best Film Festival”, s-a clasat documentarul de lung metraj semnat de Alexandru Solomon, *Război pe calea undelor* (*Cold Waves*), o scurtă istorie a postului de radio „Europa liberă”, care, în anii totalitarismului, a fost o adevărată șansă de supraviețuire pentru milioanele de ascultători ai săi. N-au intrat în acest clasament (dar au figurat printre nominalizările secundare ale Premiilor Gopo), alte premiere românești ale anului 2007, debu-

turile întârziate ale unor regizori care au așteptat cam zece ani șansa unui film de lungmetraj, Cristina Ionescu, cu povestea cinematografică intitulată *După ea*, și Gheorghe Preda, autorul parabolei *Îngerul necesar*, sau noua realizare a unui cineast încercat precum Nicolae Mărgineanu, *Logodnicii din America*. Din punct de vedere cantitativ, anul cinematografic românesc a fost destul de sărac în premiere de lungmetraj, dar – cum s-a dovedit – a fost „salvat” sub aspect calitativ. Aș aminti în această ordine de idei și faptul că primul loc în clasamentul celor mai bune filme care au rulat pe ecranele românești în 2007, întocmit de „Best Film Festival” (sondaj întreprins de Agenția „Champions”, „Independența Film”, Asociația criticilor din UCIN și Asociația „Film România”, cu voturile presei de specialitate), primul loc a fost ocupat de filmul românesc *4 luni, 3 săptămâni și 2 zile* de Cristian Mungiu, care a devansat pelicule importante precum *Prairie Home Companion* de Robert Altman, *Pan’s Labyrinth* de Guillermo del Toro sau alte filme, clasate în ordine, *Babel*, *Letters from Iwo Jima*, *Little Miss Sunshine*, apoi – pe locul șapte – celălalt film românesc important, *California Dreamin’* și, în continuare, titluri precum *Zodiac*, *Last King of Scotland* sau *Venus*. Același sondaj a stabilit și o ierarhie a primelor trei filme europene rulate în România anul trecut, ele

fiind, în ordine, *Pan's Labyrinth*, *Last King of Scotland*, *The Queen*, acest clasament fiind într-un fel discutabil, în primul rând pentru că România – nu-i așa? – face și ea parte din Europa, și în al doilea rând, pentru că nominalizările Premiilor Gopo la acest capitol au fost cu totul altele: *Nuovomondo* de Emanuele Criane, *13 tzaleti* de Gela Babluani, *La science des rêves* de Michel Gondry și *Parfume: The Story of a Murderer* de Tom Tykwer (dar aceste opțiuni aparțin altor organizatori, respectiv Asociația pentru Promovarea Filmului Românesc, Centrul Național al Cinematografiei, cu sprijinul „Babel Communications”, care au avut inițiativa acordării anuale a Premiilor Gopo).

Dar aș reveni la anul cinematografic al producției autohtone. Cei mai buni regizori ai anului, în clasamentul primilor trei, au fost – în ordinea filmelor din fruntea palmaresului respectiv – Cristian Mungiu, Cristian Nemescu și Alexandru Solomon. Cei mai buni actori au fost aleși, de asemenea, dintre protagoniștii primelor două filme din palmaresul anului, opțiunile mergând, în ordine, spre Vlad Ivanov (*4 luni, 3 săptămâni și 2 zile*), Răzvan Vasilescu și Andi Vasluianu (*California Dreamin'*), Ion Sapdaru (*4 luni, 3 săptămâni și 2 zile*), Armand Assante (*California Dreamin'*), toți acești actori fiind nominalizați și la Premiile Gopo, Armand Assante și Răzvan



Vasilescu la roluri principale, Vlad Ivanov, Ion Sapdaru și Andi Vasluianu la roluri secundare. Cele mai bune actrițe ale anului au fost considerate, în ordine, Anamaria Marinca și Laura Vasiliu, protagonistele din *4 luni, 3 săptămâni și 2 zile*, Maria Dinulescu din *California Dreamin'*, Luminița Gheorghiu din *4 luni, 3 săptămâni și 2 zile*, Anca Florea eroina din filmul *După ea*, primele patru fiind nominalizate și la Premiile Gopo.

Filmele de scurtmetraj sau documentarele de aceeași factură n-au intrat în atenția clasamentelor întocmite de „Best Film Festival”, dar ele au contribuit, neîndoios, la succesul anului cinematografic românesc, cel mai premiat film al anului fiind scurtmetrajul *Lampa cu căciulă* de Radu Jude (câteva zeci de premii internaționale!), o producție a unui an anterior. Pentru a reține principalele reușite ale anului, apelez la nominalizări ale Premiilor Gopo. La capitolul filmelor docu-

mentare au fost nominalizate titluri precum *Bar de zi și alte povestiri* de Corina Radu, *Nu te supăra, dar...* de Adina Pintilie, *Război pe calea undelor* de Alexandru Solomon (laureat la „Best Film Festival”), *Vampirul căzut – Bella Lugosi* de Florin Iepan. Cel mai bun film de scurtmetraj a fost ales tot din patru nominalizări: *Dimineața* de Radu Jude, *Interior, scară de bloc* de Ciprian Alexandrescu, *Târziu* de Paul Negoescu, *Valuri* de Adrian Sitaru. Printre nominalizările de la Premiile Gopo au figurat și patru propuneri pentru Premiul „tânără speranță”, pe care le includ cu plăcere în bilanțul acestui an cinematografic bogat: Liviu Mărghidan pentru imaginea filmului *California Dreamin'*, Alexandru Mărgineanu pentru rolul Andrei din același film, Laura Vasiliu pentru rolul Găbița din *4 luni, 3 săptămâni și 2 zile* și Tudor Voican, co-scenarist la *California Dreamin'*.